

Άγιος Νεκτάριος - ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

(κείμενο τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ἀπὸ τὸ βιβλίο του: *Γνώθι σαυτόν*, κεφ. Γ΄)

1. Περὶ θείου ἔρωτος

Ὁ θεῖος ἔρωτος εἶναι ἀγάπη τοῦ θεοῦ τελεία, ἐκδηλουμένη ὡς πόθος τοῦ θεοῦ ἄπαυστος. Ὁ θεῖος ἔρωτος γεννᾶται ἐν τῇ κεκαθαρμένη καρδίᾳ διότι ἐν αὐτῇ ἐπιφοιτᾷ ἡ θεία χάρις. Ὁ ἔρωτος τοῦ Θεοῦ εἶναι θεῖον δῶρημα, δωρηθὲν τῇ ἀγνευούσῃ ψυχῇ ὑπὸ τῆς ἐπιφοιτησάσης καὶ ἀποκαλυφθείσης τῇ ψυχῇ θείας χάριτος. Ὁ θεῖος ἔρωτος οὐδενὶ ἐγγίγνεται ἄνευ θείας ἀποκαλύψεως· διότι ἡ ψυχὴ ἢ μὴ δεχθεῖσα ἀποκάλυψιν, δὲν ἔσχε τὴν ἐπ' αὐτῆς ἐπίδρασιν τῆς χάριτος καὶ μένει ἀπαθὴς πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα· ἀδύνατον δὲ γὰρ γεννηθῆ ἰεῖος ἔρωτος ἄνευ ἐπενεργούσης θείας δυνάμεως ἐπὶ τῆς καρδίας. Ὁ θεῖος ἔρωτος εἶναι ἐνέργεια τῆς ἐνοικούσης ἐν τῇ καρδίᾳ θείας χάριτος.

Οἱ ἐρασταὶ τοῦ Θεοῦ εἰλκύσθησαν πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα ὑπὸ τῆς ἐπενεργησάσης ἐπὶ τῆς καθαρᾶς αὐτῶν καρδίας θείας χάριτος, τῆς ἀποκαλυφθείσης τῇ ψυχῇ καὶ ἐλκυσάσης αὐτὴν πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ ἐραστὴς τοῦ θεοῦ αὐτὸς πρῶτος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἠράσθη, καὶ εἶτα αὐτὸς ἠράσθη τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἐραστὴς τοῦ Θεοῦ πρότερον ἐγένετο υἱὸς ἀγάπης καὶ εἶτα τὸν οὐράνιον οὗτος ἠγάπησεν Πατέρα.

Ἡ καρδία τοῦ ἐρώντος τὸν Κύριον οὐδέποτε καθεύδει, ἀλλ' ἀεὶ γρηγορεῖ, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἔρωτος. Ὁ ἄνθρωπος καθεύδει διὰ τὴν χρεῖαν τῆς φύσεως, ἡ δὲ καρδία γρηγοροῦσα ὑμνεῖ τὸ Θεῖον.

Ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγει περὶ τοῦ πνευματικοῦ ἔρωτος: «Οὕτως ἐστὶν ἐπιτακτικὸς ὁ πνευματικὸς ἔρωτος, ὡς μηδενὶ περιχωρεῖν καιρῷ, ἀλλ' ἀεὶ τῆς ψυχῆς ἔχεσθαι τοῦ φιλοῦντος,

καὶ μηδεμίαν θλίψιν ἢ ὀδύνην συγχωρεῖν περιγίνεσθαι τῆς ψυχῆς.»

Ἡ τὸν Θεὸν ἐρώσα ψυχὴ τῷ Θεῷ προσκολλᾶται στερόρως καὶ ἐπ' αὐτῷ πέποιθε καὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῆς ἅπασαν Αὐτῷ ἀνέθετο. Ὁ θεῖος αὐτῆς ἔρωσ ἀνάγει αὐτὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Αὐτῷ διαλέγεται ἡμέρας καὶ νυκτός.

Ἡ τῷ θείῳ ἔρωτι τρωθεῖσα ψυχὴ οὐδενὸς ἐτέρου ἐφίεται ἢ τοῦ ἄκρου ἀγαθοῦ, κατολιγωρεῖ δὲ τῶν πάντων καὶ πρὸς πάντα ἀηδῶς διάκειται.

Ἡ ἐρώσα τοῦ Θεοῦ ψυχὴ μελέτην αὐτῆς ἔχει τὰ λόγια του Θεοῦ καὶ ἐνδιατριβὴν αὐτῆς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Φθεγγομένη διηγεῖται τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ καὶ διαλεγόμενη λαλεῖ περὶ τῆς δόξης καὶ μεγαλοπρέπειας αὐτοῦ. Αἶνον καὶ ὕμνον ἀπαύστως ἀναπέμπει τῷ Θεῷ, πόθῳ δὲ θείῳ λατρεῖ αὐτόν. Οὕτως ὁ θεῖος ἔρωσ ὅλην τὴν ψυχὴν ἐαυτῷ μεθρημόσατο, ἐαυτῷ περιποιήσατο καὶ ἐξωκειώσατο.

Ἡ τοῦ Θεοῦ ἐρασθεῖσα ψυχὴ ἐπέγνω τὸ θεῖον, ἢ δὲ ἐπίγνωσις ἀνέφλεξε τὸν θεῖον ἔρωτα αὐτῆς. Ἡ τοῦ Θεοῦ ἐρασθεῖσα ψυχὴ ἐγένετο μακάρια, διότι ἔτυχε τοῦ Θεοῦ ἐφετοῦ τοῦ πληρώσαντος τοὺς πόθους αὐτῆς· πᾶσα ἐπιθυμία, πᾶσα ἐπιποθία, πᾶσα ἔφεις ξένη πρὸς τὴν θείαν ἀγάπην, ἀποκρούεται ὑπ' αὐτῆς ὡς ταπεινὴ καὶ ἀνάξια ἐαυτῆς.

Πόσον ἡ πρὸς τὸ Θεῖον ἀγάπη ἐπαμβομένη ὑπὸ τῆς θείας ἀγάπης μεταρσιοῖ τὴν ἐρώσαν τοῦ Θεοῦ ψυχὴν! Αὕτη ἡ θεία ἀγάπη ὡς νεφέλη κούφη ἀναλαμβάνουσα τὴν ψυχὴν φέρει πρὸς τὴν ἀέναον πηγὴν τῆς ἀγάπης, πρὸς τὴν αἰδίου ἀγάπην, καὶ πληροῖ αὐτὴν φωτὸς αἰδίου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔρωτος τρωθεῖσα ψυχὴ αἰεὶ χαίρει καὶ ἀγάλλεται καὶ σκιρτᾷ καὶ χορεύει, διότι εὐρίσκειται ἐπαναπαυομένη ἐπὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως· οὐδὲν τῶν τοῦ κόσμου θλιβερῶν ἰσχύει νὰ διαταράξη τὴν γαλήνην καὶ τὴν εἰρήνην αὐτῆς, οὐδὲ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην αὐτῆς τῶν λυπηρῶν τί νὰ ἀφαιρέση.

Ἡ ἐρώσα τοῦ Θεοῦ ψυχὴ μεταρσιουμένη ὑπὸ τῆς ἀγάπης ὑπεξίσταται πῶς τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος πῶς ἀποχωρεῖ καὶ ἐαυτῆς ἐπιλανθάνεται διὰ τὴν τελείαν πρὸς τὸ Θεῖον ἀφοσίωσιν.

Ἡ ἀνερμήνευτος γλυκύτης τῆς θείας ἀγάπης τὴν μὲν καρδίαν καταθέλγει καὶ κατακυριεύει, τὸν δὲ νοῦν ἔλκει πρὸς τὸ Θεῖον, ἵνα τοῦ Θεοῦ ἀπολαύσει ἐν ἀγαλλιάσει.

Ὁ θεῖος ἔρωσ τὴν πρὸς Θεὸν προμνηστεύεται οἰκείωσιν, ἢ δὲ γεῦσις τὴν πείναν.

Ἡ ψυχὴ, ἥς θεῖος ἄπτεται ἔρωσ, οὐδὲν ἕτερον λογίζεσθαι δύναται οὐδὲ ἐπιποθεῖν, ἀλλὰ συνεχῶς στενάζουσα λέγει· Κύριε, πότε ἤξω πρὸς Σε ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων!

Τοιοῦτος ὁ θεῖος ἔρωσ ὁ κυριεύων τῆς ψυχῆς.

2. Περὶ τῆς θείας ἀγάπης

Ὡ ἀγάπη ἀληθὴς καὶ βέβαια! Ὡ ἀγάπη, τῆς θείας εἰκόνος ὁμοίωμα! Ὡ ἀγάπη, τῆς ἐμῆς ψυχῆς γλυκυτάτη ἀπόλαυσις! Ὡ ἀγάπη, τῆς ἐμῆς καρδίας θεῖον πλήρωμα! Ὡ ἀγάπη, τῆς ἐμῆς ψυχικῆς ἰσχύος τὸ κραταίωμα! Ὡ ἀγάπη, τῆς ἐμῆς διανοίας διηνεκὲς μελέτημα. Σὺ τὴν ψυχὴν μου αἰεὶ διακατέχουσα αὐτὴν περιέπεις καὶ διαθερμαίνεις. Σὺ αὐτὴν ζωογονεῖς καὶ πρὸς τὴν θείαν ἀγάπην ἀνάγεις. Σὺ τὴν καρδίαν μου πληροῦσα τῇ φλογὶ τοῦ θεοῦ ἔρωτος ἐκκαίεις, καὶ τὴν τοῦ ἄκρου ἐφετοῦ ζωपुरεῖς ἐπιπόθησιν. Σὺ τὴν ἰσχὴν τῆς ψυχῆς μου τῇ ζωογόνῳ σου δυνάμει ἐνισχύουσα ἱκανοῖς, ὅπως τὴν ὀφειλομένην τῇ θείᾳ ἀγάπῃ προσφέρῃ λατρείαν. Σὺ τὴν διάνοιάν μου κατέχουσα ἐλευθεροῖς αὐτὴν τῶν δεσμῶν τῶν γηίνων καὶ παρέχεις αὐτῇ τὴν ἐλευθερίαν, ἵνα πρὸς τὴν ἐν Οὐρανοῖς θείαν ἀγάπην ἀκωλύτως ἀνάγηται. Σὺ εἶσαι τὸ πολυτιμότεον τῶν πιστῶν θησαύρισμα, διότι εἶσαι τὸ τιμιώτατον τῶν θείων χαρισμάτων δώρημα. Σὺ εἶσαι τὸ θεοειδὲς τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρψίας ἀγλάισμα, διότι ἀναδεικνύεις τοὺς πιστοὺς υἱοὺς Θεοῦ. Σὺ εἶσαι τὸ τῶν πιστῶν ἐγκαλλώπισμα, διότι σεμνύνεις τοὺς φίλους σου. Σὺ εἶσαι τὸ μόνον

διηνεκὲς ἀγαθόν, διότι εἶσαι αἰώνια. Σὺ εἶσαι τὸ ὠραιότερον τῶν φίλων τοῦ Θεοῦ περιβόλαιον, διότι δι' αὐτοῦ περιβεβλημένοι οἱ πιστοὶ ἐμφανίζονται ἐνώπιον τῆς θείας ἀγάπης. Σὺ εἶσαι τὸ ἡδιστον τῶν πιστῶν ἐντρύφημα, διότι εἶσαι καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Σὺ εἰσάγεις τοὺς ὑπὸ σοῦ ἁγιασθέντας πιστοὺς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Σὺ εἶσαι ἡ εὐωδία τῶν πιστῶν. Διὰ σοῦ τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου μεταλαμβάνουσιν οἱ πιστοί. Διὰ σοῦ τὸ φῶς τοῦ νοητοῦ ἡλίου ἐν τῇ ψυχῇ τῶν πιστῶν ἀνατέλλει. Διὰ σοῦ οἱ νοεροὶ ὀφθαλμοὶ τῶν πιστῶν ἀυγάζονται. Διὰ σοῦ οἱ πιστοὶ θείας δόξης καὶ αἰωνίου ζωῆς μέτοχοι γίνονται. Διὰ σοῦ ὁ πόθος τῶν οὐρανίων ἐν ἡμῖν ἐγγίγνεται. Σὺ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἀποκαθιστᾷς. Σὺ τὴν εἰρήνην τοῖς ἀνθρώποις βραβεύεις. Σὺ τὴν γῆν πρὸς τὸν Οὐρανὸν ἐξομοιοῖς. Σὺ τοὺς ἀνθρώπους τοῖς ἀγγέλοις συνάπτεις καὶ ἁρμονικὴν ὑμνωδίαν τῷ Θεῷ ἀναπέμπεις. Σὺ ἐν πᾶσι νικᾷς. Σὺ ἐν πάσιν ὑπερτέρα δείκνυσαι. Σὺ τὰ πάντα ἀληθῶς κυβερνᾷς. Σὺ τὰ πάντα σοφῶς διέπεις. Σὺ τὰ πάντα κρατεῖς καὶ συνέχεις. Σὺ οὐδέποτε ἐκπίπτεις.

Ὡ ἀγάπη, καρδίας τῆς ἐμῆς πλήρωμα! Ὡ ἀγάπη, γλυκύτατον τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ ὁμοίωμα. Ὡ ἀγάπη, τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου ἱερώτατον ἔμβλημα. Ὡ ἀγάπη, τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ σύμβολον. Σὺ τῷ πόθῳ σου τρῶσον τὴν ἐμὴν καρδίαν, πλήρωσον αὐτὴν χρηστότητος καὶ ἀγαθωσύνης, ἔμπλησον αὐτὴν ἀγαλλιάσεως. Σὺ οἰκητήριον ταύτην ἀνάδειξον τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος. Σὺ πύρωσον ὅλην τὴν θεία φλογί σου ὅπως καταφλέξῃ τὰ ταπεινὰ αὐτῆς πάθη, ἀγίασῃ αὐτὴν καὶ εἰς ἄπαστον ἀνεγκύση ὑμνωδίαν. Σὺ πλήρωσον τὴν καρδίαν μου γλυκασμοῦ τῆς σῆς ἀγάπης, ὅπως τὸν μόνον γλυκύτατον ἀγαπῶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριόν μου καὶ αὐτῷ ἄπαστον ἀναπέμπω τὴν ὑμνωδίαν ἐξ ὅλης καρδίας, ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας. Ἀμήν.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγει περὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης· «ἀγάπη, προφητείας χορηγός· ἀγάπη, τεράτων παρεκτικὴ· ἀγάπη, ἐλλάμψεως ἄβυσσος· ἀγάπη, πηγὴ πυρός· ὅσον ἀναβλύζει, τοσοῦτον τὸν διψῶντα καταφλέγῃ· ἀγάπη, ἀγγέλων στάσις, προκοπὴ ἀνθρώπων· ἀπάγγελον ἡμῖν, ὦ καλὴ ἐν ἀρεταῖς, ποῦ ποιμαίνεις τὰ πρόβατά σου; ποῦ κατασκηνοῖς ἐν μεσημβρίᾳ; φώτισον ἡμᾶς· πότισον ἡμᾶς· ὀδήγησον ἡμᾶς· χειραγώγησον ἡμᾶς· ἐπειδὴ πρὸς σὲ ἀναβαίνειν βουλόμεθα». (Λόγος Λ´.)

3. Περὶ ἀγάπης Θεοῦ ὅτι θεῖον ἐστὶ ἰδίωμα καὶ ὅτι ἐκ ταύτης ἡμῖν προχέονται ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ

Ἀγάπη! θεῖον ἰδίωμα, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ· διὸ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἡ ἀγάπη ἐστὶ διάθεσις ψυχῆς ἀγαθῆ, καθ' ἣν αὕτη οὐδὲν τῶν ὄντων τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως προτιμᾷ. Ἡ ἀγάπη διδάσκει τὴν τήρησιν τῶν θείων ἐντολῶν· ἐναργὲς δὲ τεκμήριον τῆς περὶ Θεὸν ἀγάπης ἡ τῶν θείων αὐτοῦ νόμων τήρησις. Ἡ ἀγάπη ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἄγει εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τῶν εἰς γνῶσιν τοῦ Θεοῦ ἀναγούσων. Ὁ τὸν ἔρωτα τὸν θεῖον δεξάμενος πάντων μὲν ὁμοῦ τῶν γῆινων καταφρονεῖ, πατεῖ δὲ ἀπάσας τὰς τοῦ κόσμου ἡδονὰς· ὑπερορᾷ πλούτου καὶ δόξης, καὶ τῆς παρ' ἀνθρώπων τιμῆς· ἀραχνίων οὐδὲν διαφέρειν ὑπολαμβάνει τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα· τοὺς πολυτελεῖς τῶν λίθων ταῖς παρὰ τὰς ὄλθας ἀπεικάζει ψηφίσι. Οὐ μακαριστὴν ἡγεῖται τὴν ὑγίειαν τοῦ σώματος, οὐδὲ συμφορὰν τὴν νόσον ἀποκαλεῖ, οὐδὲ δυσπραξίαν τὴν πενίαν προσαγορεύει, οὐδὲ πλούτῳ καὶ τρυφῇ τὴν εὐδαιμονίαν ὀρίζειται· ἀλλὰ ποταμίους ῥεύμασι τὰ παραπεφυτευμένα ταῖς ὄχθαις παραρρέουσι δένδρα καὶ πρὸς οὐδὲν τούτων ἴσταμένοις, αἰεὶ εὐοικεναί τούτων ἕκαστον ἡγεῖται καλῶς.

Ἀληθῶς ἡ πνευματικὴ ἀγάπη πόλις ἐστὶν ὄχυρά, οὐ δυναμένη καταγωνισθῆναι οὐδὲ πολιορκηθῆναι ὑπὸ τοῦ Διαβόλου, οὔτε ὑπορυγαῖς, οὔτε ὑπερβάσεσιν· οὐδὲ γὰρ εἶκει ταῖς ἐλεπόλεσι τοῦ σατανᾶ, διὰ τὸ παρὰ τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ φυλάττεσθαι.

Ὅταν τὸ τῆς ἀγάπης ἐπίκειται διάδημα, ἀρκεῖ δεῖξαι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἀκριβῆ μαθητὴν, οὐχ ἡμῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀπίστοις. Ἐν τούτῳ γάρ, φησί, γινώσκονται πάντες, ὅτι μαθηταὶ μου ἐστέ, ἐὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ὡστε τὸ σημεῖον τοῦτο σημείων ἀπάντων μεῖζον, εἶγε ἐν αὐτῷ γνωρίζεται ὁ μαθητής. Κἂν γὰρ μυρία ποιῶσι τινὲς σημεῖα, στασιάζωσι δὲ πρὸς ἀλλήλους,

καταγέλαστοι τοῖς ἀπίστοις ἔσονται· ὡσπερ κἄν μηδὲν ποιῶσι σημεῖον, ἀγαπῶσι δ' ἀλλήλους ἀκριβῶς, καὶ αἰδέσιμοι καὶ ἀχειρώτοι πάσιν ὄντες διαμένουσιν.

Ἡ ἀγάπη ἐστὶν ἡ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἰκὼν, ὁ χαρακτήρ τῶν τοῦ Θεοῦ δούλων, τὸ γνῶρισμα τῶν ἀποστόλων· ἐν τούτῳ γὰρ γινώσκωσιν αὐτοὺς πάντες.

Ἀγάπη, τὸ ἐξάαιρετον ἀγαθόν, τὸ ὑπέρτατον γνῶρισμα τῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν. Ἡ ἀγάπη τὸν χριστιανὸν χαρακτηρίζει καὶ αὕτη τῶν σημείων ἀπάντων μείζων· αὕτη γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ἐντολῶν ἐστὶ φύλαξ καὶ συνεργός. Καὶ ὡσπερ αἱ ἱμαντῖαι (τὰ δεσίματα) τὰς οἰκοδομὰς συνέχουσιν, οὕτως αὕτη τὴν τελειότητα προξενεῖ, καὶ συνάπτει τὰ μέλη τοῦ σώματος. Πάντα ἐκεῖνα αὕτη συσφίγγει παροῦσα, ἀπουσίας δὲ διαλύονται ἢ ἐλέγχονται ὑπόκρισις ὄντα καὶ οὐδέν. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει, τουτέστιν οὐδέποτε ἀστοχεῖ, ἀλλὰ πάντα κατορθοῖ, ἢ, ὃ κρεῖττον ἀντὶ τούτου, οὐ διαλύεται, οὐ διακόπτεται, οὐδέποτε παύεται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μένει, τῶν ἄλλων ἀπάντων καταργουμένων· οὐ διασφάλλεται, ἀλλ' ἀεὶ μένει, βεβαῖα καὶ ἀσάλευτος, καὶ ἀκίνητος ἔσαεὶ διαμένουσα. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· κἄν στασιάζωσιν ἄλλοι, κἄν χαίρωσι μάχαις, κἄν τὰ πρῶτα ζητῶσι, κἄν φθόνος αὐτοὺς ἀνερεθίζῃ, κἄν χειρῶν ἄρχωσιν ἀδίκων, κἄν τὰ ἄνω στρέφωσι κάτω, οὐδέποτε ἡ ἀγάπη τῆς οἰκείας ἕδρας καὶ ἀρετῆς ἐκπίπτει.

Ὁ Θεὸς Ἀγάπη καλούμενος οὐ διάθεσις ὑπάρχει, ἀλλὰ οὐσία ἀγαπῶσα ἃ δημιουργεῖ καὶ ὧν προνοεῖται. Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡ Ἀγάπη ἐστὶ, καὶ τοῦτο χαίρει μᾶλλον ἀκούων ὁ Θεὸς ἢ τί ἄλλο.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὴν πᾶσαν ἀγάπην μεθ' ὑπερβολῆς ὑπερβαίνει. Οὐχ ἀπλῶς ἡμῶν προνοεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐρῶν, καὶ σφόδρα ἐρῶν ἔρωτα τινὰ ἀμήχανον, ἔρωτα ἀπαθῆ μὲν, θερμότατον δὲ καὶ ἐντονώτατον καὶ γνήσιον καὶ ἀκατάλυτον καὶ σβεσθῆναι μὴ δυνάμενον.

Τί οὐκ ἐποίησεν ὁ Θεὸς δι' ἡμᾶς; Φθαρτὸν τὸν κόσμον δι' ἡμᾶς, καὶ ἄφθαρτον ἐποίησε δι' ἡμᾶς· κακωθῆναι τοὺς προφήτας συνεχώρησε δι' ἡμᾶς, εἰς αἰχμαλωσίαν ἔπεμψε δι' ἡμᾶς, εἰς κάμινον ἀφῆκεν ἐμπεσεῖν δι' ἡμᾶς· τὰ μυρία ὑπομείναι κακὰ δι' ἡμᾶς. Καὶ προφήτας δι' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐποίησε, καὶ ἀποστόλους δι' ἡμᾶς· τὸν μονογενῆ δι' ἡμᾶς ἐξέδωκε, τὸν διάβολον δι' ἡμᾶς κολάζει.

Δι' ἡμᾶς Θεὸς ἐν ἀνθρώποις· διὰ τὴν καταφθαρείσαν φύσιν ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· μετὰ τῶν ἀχαρίστων, ὁ εὐεργέτης· πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους, ὁ ἐλευθερωτής· πρὸς τοὺς καθημένους ἐν σκότει, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης· ἐπὶ τὸν σταυρόν, ὁ ἀπαθῆς· ἐπὶ τὸν θάνατον, ἡ ζωὴ· ἐπὶ τὸν ἄδην, τὸ φῶς· ἡ ἀνάστασις διὰ τοὺς πεσόντας· πνεῦμα υἱοθεσίας, χαρισμάτων διανομαί, στεφάνων ἐπαγγελία καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα οὐδὲ ἐξαριθμήσασθαι ράδιον.

Δι' ἡμᾶς Θεὸς ἐν ἀνθρώποις· πνεύματος ἀγίου διανομή· θανάτου κατάλυσις· ἀναστάσεως ἐλπίς· θεῖα προστάγματα τελειοῦντα ἡμῶν τὴν ζωὴν· πορεία πρὸς Θεὸν διὰ τῶν ἐντολῶν· βασιλεία τῶν οὐρανῶν εὐτρεπιῆς· στέφανος δικαιοσύνης ἕτοιμος τῷ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς πόνους μὴ ἀποδράσαντι.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὸν Θεὸν ἔδειξεν ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὸν δεσπότην δοῦλον ἐποίησεν· ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τὸν ἀγαπητόν, ὑπὲρ τῶν μισούντων τὸν Υἱόν, ὑπὲρ τῶν δούλων τὸν δεσπότην, ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τὸν Θεόν, ὑπὲρ τῶν οἰκετῶν τὸν ἐλευθερον ἐκδοθῆναι ἐποίησε. Καὶ οὐδὲ μέχρι τούτου ἔστη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μείζονα ἡμᾶς ἐκάλεσεν· οὐ γὰρ μόνον ἀπήλλαξεν ἡμᾶς τῶν προτέρων κακῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῶ μείζονα ἐπηγγείλατο.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔνδοξός ἐστι σοφία, καὶ χορηγήσει αὐτὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν τὸν λόγον αὐτοῦ τηρεῖ, καὶ ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ αὐτόν, καὶ ἐμφανίζει αὐτῷ ἑαυτῷ. «Ἐὰν τις ἀγαπᾷ με, λέγει ὁ Κύριος, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν».

Τὸς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν.

Εἴ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁ Θεὸς τὴν ἰδίαν παρέχει κοινωνίαν τοῖς τηροῦσι τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν· κοινωνία δὲ Θεοῦ ζωὴ καὶ φῶς καὶ ἀπόλαυσις τῶν παρ' αὐτοῦ ἀγαθῶν.

Οὐ πάντων Θεὸς ὁ Θεός, ἀλλὰ τῶν οἰκειωθέντων αὐτῷ διὰ τῆς ἀγάπης· ἀγάπη δὲ ἐστὶ σύνδεσμος τελειώσεως· δημιουργὸς ἀρετῆς ἀπάσης ἢ ἀγάπῃ.

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν τίκτεται ἀπὸ πίστεως εἰλικρινοῦς· ὁ γὰρ ὄντως εἰς Θεὸν πιστεύων οὐκ ἀνέχεται ποτὲ ταύτην ἀφεῖναι.

Μᾶλλον ὁ χόρτος ὑπέμεινε πυρὸς ἐπιφοράν, ἢ φλόγα ἀγάπης ὁ διάβολος· αὕτη τείχους ὀχυρωτέρα, αὕτη ἀδάμαντος στερρότερα.

Ἀγάπη δὲ ἐστὶν οὐ ψιλὰ ῥήματα, οὐδὲ προσήσεις ἀπλῶς, ἀλλὰ προστασία καὶ δι' ἔργων ἐπίδειξις· οἷον τὸ πενίαν λύειν, τὸ νοσοῦντι συναμύνειν, τὸ κινδύνων ἀπαλλάττειν, τὸ ἐν περιστάσεσιν οὔσι παρίστασθαι, τὸ κλαίειν μετὰ κλαιόντων, τὸ χαίρειν μετὰ χαιρόντων.

Ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ὡς πεπληρωμένη ἔχων τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν ἐκ τῆς θείας ἀγάπης, ἀγαπᾷ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, εὐλογεῖ τοὺς καταρωμένους αὐτόν, καλῶς ποιεῖ τοὺς μισοῦντας αὐτόν καὶ προσεύχεται ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων καὶ διωκόντων αὐτόν.

Ἐνέργεια καὶ ἀπόδειξις τῆς πρὸς τὸν Θεὸν τελείας ἀγάπης ἐστὶν ἡ γνησία δι' εὐνοίας πρὸς τὸν πλησίον διάθεσις. Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς ἡμῶν τιθέναι.

Ἡ ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Ἡ ἀγάπη παρρησίαν δίδωσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

4. Ἐξομολόγησις πιστοῦ

Θεὸς ἐμοὶ δόξα καὶ πλοῦτος καὶ καύχημα. Θεὸς τὸ γλυκύτατον καὶ ἡδιστον ὑπὲρ πᾶν πρᾶγμα. Θεὸς τὸ μελέτημα καὶ ἐντρύφημα. Θεοῦ πνοῆς ἡ ψυχὴ μου δημιουργημα. Θεοῦ πλάσμα τὸ σῶμα μου. Θεοῦ εἶμι ὅπως εἰκῶν. Θεοῦ θεία χάριτι γένος. Θεόθεν μοι τὸ εἶναι, τὸ κινεῖσθαι· θεόθεν τὸ φθέγγεσθαι ἔλαβον. Θεῷ καθ' ἐκάστην τὸ πνεῦμα παρατίθημι. Θεῷ τὰς εὐχὰς μου, ὅσαι ὦραι, προσάγω. Θεῷ ζῶ καὶ δουλεύω καὶ πάρειμι. Θεὸν τὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ζῶντα πάροχον καὶ συλλήπτορα καὶ τελειωτὴν τῶν καλῶν εὐμοιρῶ. Θεὸν ἐπόπτην, ὦν καὶ νοῶ καὶ λέγω καὶ πράττω καὶ πλουτῶ. Θεὸν κριτὴν φοβερὸν τῶν ἐν ἐμοὶ πεπραγμένων ἐκδέχομαι. Θεὸν ἴλεων καὶ συγγνώμονα ἔχω. Θεὸν μακρόθυμον καὶ πολυέλεον ὁμολογῶ. Θεὸν σωτῆρα καὶ λυτρωτῆν μου καὶ Κύριον ἀνακηρύττω. Θεὸν ἀρχὴν τῶν πάντων γινώσκω. Θεὸν δοτήρα τῶν ἀγαθῶν οἶδα. Θεὸν προνοητὴν καὶ ἐπόπτην ἐπίσταμαι. Θεὸν πάνσοφον καὶ παντογνώστην, τὸν γινώσκοντα τὰ μέλλοντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ παρελθόντα ἐπιγινώσκω. Θεὸν ἀγαθὸν καὶ ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ ἀληθινὸν ὑμῶν καὶ δοξάζω καὶ εὐλογῶ καὶ ὑπερυψῶ. Θεὸν φιλάνθρωπον προσκυνῶ καὶ λατρεύω. Θεῷ πιστεύω. Ἐπὶ Θεὸν ἐλπίζω καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου ἀνατίθημι. Θεὸν τὴν πηγὴν τῆς ἀγάπης ἀγαπῶ καὶ ἐπιποθῶ. Πρὸς τὸν Θεὸν ἡ ψυχὴ μου σπένδεται. Πρὸς τὸν Θεὸν ἡ διάνοιά μου ἀνυψουμένη ἐπαναπαύεται. Τὸν Θεὸν ἡ καρδία μου ἐπιποθεῖ. Ἐνα Θεὸν τρισήλιον, τὴν τρισυπόστατον θεότητα, ὁμολογῶ· μίαν Θεότητα ἄναρχον, αἰδίων, ἀπλήν, ὑπερούσιον, ἀμέριστον κηρύττω· τὴν αὐτὴν Μονάδα καὶ Τριάδα· ὅλην Μονάδα τὴν αὐτὴν, καὶ ὅλην Τριάδα τὴν αὐτὴν· Μονάδα ὅλην κατ' οὐσίαν τὴν αὐτὴν, καὶ Τριάδα ὅλην κατὰ τὰς ὑποστάσεις τὴν αὐτὴν πιστεύω καὶ ὁμολογῶ· διότι μία θεότης ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, μία δύναμις, μία σύνταξις, μία προσκύνησις ἢ τῆς ὁμοουσίου Τριάδος· διότι μία καὶ ἡ αὐτὴ φύσις καὶ οὐσία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ταῦτα ὁμολογῶ καὶ πιστεύω καὶ κηρύττω καὶ φθέγγομαι.